

Jak vyplývá z textu předkládané diplomové práce, původně bylo její téma odlišné, ale kvůli badatelské nouzi muselo být modifikováno. V zásadě je možné se z toho radovat, neboť tak vznikl původní, nesmírně cenný výzkumný počín, který mapuje tvorbu Růženy Vackové v daném období. Přínos takovéto diplomové práce je nezpochybnitelný, a tímto konstatováním by mohl být posudek ukončen. Veškeré další poznámky nechť jsou vnímány pod tímto úhlem pohledu, jako komentář k výkonu, který nejen naplňuje kritéria kladená na žánr diplomové práce, ale je užitečný i pro další akademický výzkum.

Stalo-li se předmětem DP vypracování bibliografie, postrádám v úvodním stručném výkladu zmínku o nějaké opoře v bibliografické teorii či praxi, zdůvodnění, proč byla excerpována jmenovaná periodika, a ne jiná (s. 18), zdali autorka využívala nějakých jiných bibliografických soupisů, databází apod. Stojí-li totiž v názvu práce sousloví „anotovaná bibliografie“, je nutné říci, že oba výrazy jsou ve svých významech v DP naplněny jen napůl.

(1) „Anotovaná bibliografie.“ Nepočítal jsem to v celé šíři, ale vybral jsem náhodně dvacet stran, a položky na nich zaznamenané ukázaly, že bez anotací je zhruba třicet procent z nich. Tak jako jsou uváděna příslušná data u premiér divadelních představení nebo u recenzovaných knih, je třeba charakterizovat i všechny ostatní práce R. Vackové, ať už jde o knižní monografii (např. jmenováním jednotlivých kapitol spisu), nebo o noticku v novinách. Nestací totiž napsat jen „článek“ nebo „úvodník“, ale texty, jejichž téma není zřejmé z titulu nebo podtitulu (např. „Vzorná soupisová akce“, „Divadelní slavnosti...“ nebo „Výstava výtvarné práce na jevišti Národního divadla“), je nutné v anotaci přiblížit tak, aby uživatel bibliografie dostal informace srovnatelné s těmi, které např. u recenzovaných knih uvádějí nakladatele a rok vydání (tzn. rozepsat, čeho se týká úvodník, o čem pojednává glosa, jakého předmětu se dotýká noticka, ap.). Je to někdy nesmírně obtížná práce, a novinová glosa může co do náročnosti anotace představovat více stylizační námahy než např. popis parametrů divadelní inscenace.

I tam, kde se v bibliografii Nikoly Bečanové zdá charakteristika bližší nebo konkrétnější, je stále dotčena zběžností nebo nedůsledností. Anotujeme-li nějakou položku např. slovy „Obhajoba Peroutky ve sporu o Štefánika“ nebo „Nekrolog“ (a z titulu článku víme, kdo je nebožtík), je to charakteristika stále nedostatečná. U prvního příkladu je třeba uvést, o jaký spor jde, kdo byl jeho účastník a kde byly příslušné názory publikovány. V případě druhém by bylo korektní nebo přívětivé uvést úplná životní data, případně je doplnit profesí, není-li zřejmá z názvu, či okolnostmi smrti, nebyla-li takřikajíc přirozená.

(2) „Anotovaná bibliografie.“ Fungující, živá bibliografie není jen soupis ústrojně uspořádaných příspěvků, ale celek, který disponuje nejrůznějšími druhy informací, jež lze obratem zjišťovat. V pomyslné hierarchii stojí nejvýše u běžného uživatele personální bibliografie vždy potřeba dozvědět se, jak dílo toho kterého autora rostlo, jak se vyvíjelo, jaké zájmy v té které chvíli dominovaly, jak přetržité nebo kontinuální plynutí dané umělecké nebo vědecké tvorby bylo.

Autorka diplomové práce dala před tímto základním hlediskem přednost jinému uspořádání, a to v rámci jednotlivých roků dle „nosičů“, tj. časopiseckých tribun, do nichž Růžena Vacková přispívala. Není to apriori chybné řešení, ale přináší poznání, které bývá při takovémto bibliografickém soupisu zpravidla až na druhém či dalším místě. Tím prvním má být právě důsledně dodržovaná chronologie zveřejněných prací, neboť ta jako jediná ukazuje vlastní zaujetí, „kopíruje“ věrně sled textů, jimiž R. Vacková ovlivňovala veřejný prostor a ukazovala své odborné směřování. (Jako vedlejší poznámku zmiňuji, že

přetiskované práce /např. habilitace o římských reliéfech vydaná v roce 1930 a reeditovaná o šest let později/ má dobrá bibliografie uvádět pod jedním záznamem a při opakovaném otisku se na původní zveřejnění odkazuje zkráceně.)

Jistě, např. v letech 1934–1936 přispívala Vacková v naprosté většině do Národního středu, ale tím spíš mohly být zbývající příspěvky (do Modré revue, Ženské rady) pohodlně včleněny dle data či periodicity pramene mezi ostatní. Od roku 1937, kdy autorka píše častěji do Československého divadla a Tak, je pak ponětí o chronologii prací R. Vackové ztíženo, neboť uživatel bibliografie si je musí skládat z příspěvků do vícera periodik.

Do jakých časopisů a čím Růžena Vacková přispívala, mohlo být jednak námětem kapitoly „Růžena Vacková v časopisech“, jednak o tom měly podat informaci doprovodné soupisy, které v DP bohužel absentují, včetně předmětového rejstříku. To je druhá část této výhrady ke zde shromážděné práci. Bibliografický soupis musí být provázen resumujícími (mohlo by se říci „příčnými“) seznamy, díky nimž je možné v bibliografii něco vůbec vyhledávat a nacházet. Pokud nejsou sestaveny, *musí uživatel soupisu při každé příležitosti pročitat/prohledávat celou bibliografii znovu.*

V případě personálních bibliografií je tedy nutné pořídit k hotovému a anotovanému soupisu (a) abecedně uspořádaný seznam periodik s příspěvky daného autora, (b) soupis knižních prací (tj. prací jiných autorů nebo sborníkových publikací, kam daný autor přispěl předmluvou, doslovem, vysvětlivkami, ediční poznámkou, samostatnou studií apod.). Podle charakteru tvorby zpracovávaného autora lze pořizovat dále abecedně uspořádané soupisy spoluautorů jednotlivých příspěvků, překladů (byl-li autor i překladatelem), edicí (byl-li editorem) či prací tohoto autora, jež byly do cizích jazyků eventuálně přeloženy (nic z toho, pokud jsem soupis dobře pročítal, není případ Růženy Vackové). Určitě měl být pořízen soupis autorčinných šifer či signatur, a především měl být sestaven předmětový rejstřík, který by teprve ukazoval šíři nebo intenzitu autorčina odborného zájmu. K tomu by ale musela být bibliografie pročíslována, tj. každý příspěvek měl být opatřen číslicí, k níž by pak mohl odkazovat jak soupis šifer, tak předmětový rejstřík. Uživatel by pak okamžitě zjistil, kolikrát, při jakých příležitostech a o čem psala Růžena Vacková např. o Nezvalovi, Voskocovi a Werichovi nebo Masarykovi.

Vedle těchto poznámek zásadní povahy (tj. sporně zvolená struktura bibliografie, kolísající úroveň anotací a neočíslované položky, resp. absence rejstříku a doprovodných soupisů) zbývají neobratnosti technického rázu, které nestojí za to zmiňovat (mohou je vyřešit konzultace), a lze je rychle napravit.

Jsem přesvědčen, že úprava bibliografie ve vyznačených směrech nemusí být komplikovaná (nejvíce času zabere samozřejmě doplnění anotací, které předpokládá přečtení nebo pročtení příslušných statí), a soupis prací Růženy Vackové se pak může stát operativně fungujícím organismem. Vráťím se však na začátek posudku. Autorka při excerptech studovaného materiálu prokázala schopnost poučeného literárněhistorického materiálového výzkumu. Doporučuji její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“.